

Jen 2018

Rele 211 pou w sa jwenn plis ransèyman oubyen ale sou touttimoun.org

Li Epi Fè Siksè Avèk The Children's Trust!

Alfabetizasyon avèk reyisit dirab pra'l jwenn ranfò ak #Read30

Rasanble kèk bon Liv Lekti, mete alam pou ka sonje chak jou epi pare pou montre pi bèl souri'w la – #Read30 rive!

Yon nouvo inisyativ k'ap sikile anpil nou entènèt ke The Children's Trust ap lanse mwa sa, #Read30 se nouvo aktivite òganizasyon an nan zafè alfabetizasyon bonè pou timoun.

"Li bonè nan ti laj piti enpòtan anpil pou reyisit yon timoun nan lavi li – ni nan lekòl

ak karyè li – alòs nou bay anpil tan ak resous pou nou rasire nou ke chak timoun nan Konte Miami-Dade ka abouti etap sa," se sa Prezidan ak Direktè Trust la James R. Haj di. "Kounye'a, anplis pwogram kanpay Read To Learn, Book Club ak Books for Free a, nou kreye #Read30 pou ranfòse aktivite sa yo."

Alòs, kisa #Read30 a ye? Se yon apèl medya sosyal pou fè aksyon, yon defi pou paran yo, moun ki ap bay swen yo ak konseyè yo pou chita ak pitit yo pou li chak pou ete a – pou yo epi avèk yo – pou 30 minit, fè yon sèlfì chak fwa epi poste li sou paj Facebook yo, paj Twitter ak Instagram yo avèk hashtag la, ou konnen li, #Read30. Mouvman sa jwenn anpil sipò nan

men patnè lokal tankou prezantatè nouvèl WSVN 7 la Craig Stevens, Maria Fernanda Lopez ki nan Univision, Miami-Dade Public Library System ak yon pakèt estasyon radio lokal ak lòt medya ankò, #Read30 pra'l vin menm jan avèk konpetisyon bokit glas la. Se pi bon moman pou fè li.

Avèk Lane lekòl la ki prèske fini, timoun nan tout konte a pra'l andanje ak sa ekspè

yo rele "summer slide" ki vle ke timoun pra'l dekonekte ak aktivite lekòl epi bliye anpil nan sa yo te aprann. Kontinye fè lekti enpòtan anpil, se sa adikatè yo di, timoun ki pa kontinye ekzèse sèvo yo ka tonbe pou plis ke de zan reta anvan yo rive nan wityèm segondè. Anreyalite, dekoneksyon sa ki fèt pandan ete a se youn nan twa gwo rezon pouki anpil timoun pití pa rive konn li bonè. Sila ki rate okazyon sa ka olblije fè anpil efò: Prèske 90 poustan timoun ki pa jamm gradye nan lekòl segondè pat konn li byen nan klas dizyèm, epi elèv ki kite lekòl segondè yo genyen mwens ke mwatye elèv ki gradye nan inivèsite yo.

"Rechèch yo montre sa – li ak pitit ou souvan se youn nan pi bon mwayen pou li aprann bonè, devlopman pozitif ak gen plis abilité nan lekòl," se sa Haj di. "Se tou yon bon mwayen pou kreye bon lyen ak bèl souvni ak pitit ou."

Timoun pití nan klas jaden yo reyaji pi byen avèk Liv ki montre figi, bét ak bagay ke ou ka montre epi pale sou yo – on ti konsèy si ou itilize diferan vwa pou chak karaktè! Timoun ki pi gran yo ka ankouraje chwazi liv pa yo; ale sou sitwèb MDPLS la www.mdpls.org pou wè kisa manm yo pi renmen chwazi chak mwa epi mande anplwaye yo pou yo sijere ou tou.

"Nou eksite anpil pou inisyativ #Read30 lan," se sa Haj kontinye pou li di, "epi nou paka pou nou kòmanse wè timoun Konte Miami-Dade yo ak fanmi yo mete ansam pou li avèk souri."

Elisa Chemayne Agostinho ekri tèks sa

10 Fason Pou Elve Yon Timoun Ki Toleran

Fè pitit ou sonje chak moun gen yon bagay ke yo pote pou kontribye

Kòm kwayans sosyal yo ap chanje rapid, sansibilite timoun nou yo youn pou lòt kapab pa ale ak menm vitès la. Kòmanse yon dyalòg ak pitit ou se yon bon fason pou louvri pòt la pou kòmanse aprann, men fòk ou pwatike sa w'ap di yo.

1. Pale sou kwayans demode yo. Ou ka kòmanse reflechi sou tèt pa'w lè'w t'ap grandi. Pran tan pou reflechi pou wè si se pa ou menm ki ap enfliyanse yo, epi itilize bon apwòch avèk yo san ou pa fwase yo nan opinyon yo.

2. Ankouraje espri louvè ak tolerans. Paran yo ki reflechi sou kòman yo ta renmen pitit yo ye souvan yo reyisi, paske yo planifie sa yo pwa'l fè yo. Si ou vle tout bon pou pitit respekte

divèsite, ou dwe ba yo bon abitid depi lè w'ap elve yo tou piti. Depi yo konnen kisa w'ap tann, y'ap adopte prensip ou yo san pwoblèm.

3. Pwatike fyète nan kilti pa yo. Konnen pase fanmi yo ede yo plis konekte ak eritaj yo epi devlope apresyasyon ak respè pou kilti yo epi pou zanmi yo ak elèv parèy yo.

Kòm Barbara Mathias ak Mary Ann French, yo se otè liv *40 Ways to Raise a Nonracist Child*, eksplike ke, "Depi pitit gen yon fyète solid nan pèp ki soti menm kote ak [li], li ap pi fasil pou [yo] pou yo jwenn kontantman nan diferans ki genyen ant youn ak lòt."

4. Elimine kòmantè deskriminatwa. Lè ou tande move kòmantè, li pa agreyab. Fason ou

reponn voye yon mesaj klè bay timoun sou fason ou panse ou menm: "Se derespektan mwen p'ap pèmèt konpòtman sa yo lakay mwen," oswa "E yon vye kòmantè, mwen pa vle tande sa ankò." Pitit ou dwe konnen sa'w santi pou yo ka konfòrme yo. Sa ba yo egzanp tou kijan pou yo reyaji lè sa fèt devan yo.

5. Aksepte divèsite. Lè timoun yo piti, montre yo bèle imaj – tankou jwèt, mizik, literati, video, pèsonalité publik ki bay bon ekzanz ak lòt bon ekzanz ki nan medya – ki reprezante plizyè varyete gwoup moun. Ankouraje pitit ou, menm si yo jèn, pou fè kontak ak lòt moun ki soti nan lòt ras, reliyion, kilti, sèks, abilite ak kwayans. Plis timoum ou wè jan ou anbwas divèsite, plis y'ap anvi swiv aksyon ou.

6. Ensiste NOU, pa MWEN. Ankouraje pitit ou pou chèche pito sa nou tout genyen ki sanble olye diferans ke nou genyen. Chak fwa pitit ou vle montre sa ki differan ant yo ak yon lòt, ou ka di: "Gen anpil fason ke ou differan ak lòt moun. Kounye an nou eseye kòman nou sanble."

7. Bay repons ki dirèk, epi ki senp. Doktè Beverly Daniel Tatum, li se otè liv *Why Are All the Black Kids Sitting Together in the Cafeteria?* ensiste pou li mande pou reponn kestyon timoun yo senpepi onèt menm lè kék sijè ka anbarasan oswa entèdi. Jan ou reponn ka swa evite prejije oubyen kreye prejije. Pou timoun piti yo, souvan youn-oswa-de-repons sifi:

PITIT: Sally se yon tifi – li pa ta dwe ap jwe foutbòl!

PARAN: Tifi ka jwe menm espò ak ti gason. Gen tifi ki renmen foutbòl, genyen ki pa renmen'l. Sally renmen jwen foutbòl, alòs li ta dwe jwe foutbòl.

Oswa

PITIT: Poukisa ti gason sa chita sou yon chèz k'ap bouje?

PARAN: Se yon chèz pou moun ki andikape; li gen yon moteu. Pye ti gason pa fonksyone byen menm jan ak pa'w yo, se chèz la ke li itilize pou li ka deplase.

8. Abòde kwayans diskriminatwa yo. Lè ou tandé yon timoun fè yon move kòmantè, chache konprann pouki yo santi yo konsa. Byen kalm abòde sijè avèk yo epi montre yo sa ki pa kòrèk yo. Egzanp, si pitit ou di, "Pòv nan lari yo ta dwe chèche yon travay," ou ka abòde yo: "Gen anpil rezon pouki pòv yo pa chèche travay oswa kay. Yo ka malad oubyen yo paka jwenn travay. Kay koute lajan, se pa tout moun ki ka peye pou youn."

9. Vin yon modèl pou tolerans. Poze tèt ou yon kestyon enpòtan chak jou: "Si pitit mwen se sou mwen sèlman yo t'ap pran egzanp, èske mwen t'ap yon bon modèl pou yo?"

10. Travay pou gen plis konpreyansyon. Tankou rayisman, prejije, ak tolerans se bagay ou ka aprann, menm jan ak sensibilite, konpreyansyon ak akseptasyon. Pi bonè nou kòmanse, plis chans nou genyen pou evite vye atitud ak konpòtman sa yo enstale – epi ankouraje timoun viv ak plis armoni nan mond sa.

Michel Borba, Ph.D., ekri tèks sa, li se otè liv Unselfie: Why Empathetic Kids Succeed in Our All-About-Me World.

Preche & Anseye Lanmou

Ankouraje konpasyon, konpreyansyon ak akseptasyon avèk istwa ki merite rakonte sa yo, se Liz Pearson ki rekòmande yo, li se manadyè West Kendall Regional Library nan Miami, ki fè pati Miami-Dade Public Library System (MDPLS):

Jaden ak Elementè

- *The Big Umbrella* ke Amy June Bates ak Juniper Bates ekri
Nan bèle istwa akseptasyon sa, yon parapli rouj ki la pou pwoteje tout moun ki bezwen pwoteksyon, kèleswa kiyès oswa sa yo ye.
- *Strictly No Elephants* ke Lisa Mantchev ekri
Entèdiksyon pou randre nan klib bète yo, yon ti gason ak ti bète elefan li an epi yon tif avèk ti bète skunk li a louvri yon klib kote tout moun byenvini san prejije.
- *Bear and Wolf* ke Daniel Salmieri ekri
Lous ak Lou kontre nan forè ivè epi yo dekouvri ke menm lè ke yo differan, yo pataje yon kiryozite epi volonte pou devlope lanmitye.

Elementè

- *Wonder* ke R.J. Palacio ekri
Apre anpil lane kote li te lekòl lakay li, Auggi finalman pra'l nan lekòl piblik. Men èske elèv nan klas li yo pra'l fouye nan pase li?
- *Inside Out & Back Again* ke Thanhha Lai ekri
Fammi Ha te chape Vietnam nan lane 1975 pou t'al pran refij nan peyi Amerika, kote li jwenn nouvo kay li ki bèle epi kote li pè tou.
- *Awkward* ke Svetlana Chmakova ekri
Peppi gen difikilte pou'l konfòtab nan nouvo lekòl li a, epi li repouse premye moun ki eseye vle zanmi'l.

Lekòl Eelementè ak Segondè

- *American Born Chinese* ke Gene Luen Yang ekri
Twa naratif mete ansanm nan roman vyolan sa ki montre kote Jin ap eseye chèche plas ak akseptasyon li.
- *The Hate U Give* ke Angie Thomas ekri
Starr se sèl temwen lè lapolis te tire zanmi li a ki p'at menm gen zam sou li, epi li dwe deside pran gwo risk pou laverite.
- *The Epic Fail of Arturo Zamora* ke Pablo Cartaya ekri
Arture ak lite pou ranje restoran grann li kite pou li a nan selabrasyon kilti espektakilè ak kominote sa, ki fèt nan Miami.

pixelheadphoto/stock.adobe.com

Enpòtans Prezans Yon Papa

Moman avèk papa se gwo moman!

Chak fwa yon papa – oswa figi patènèl – montre kisa sa vle lè ou prezan nan lavi pitit ou swa nan wòl-montre pasyans, konpasyon, montre atansyon epi toujou la pou ede yo, li prepare yo pou sosyete a ak entegrite ki pra'l fè gwo enpak sou mond lan.

Etid montre ke timoun ke papa yo te prezan nan vi yo travay pi byen lekòl, montre pi bon byenèt mantal, mwens vagabondaj epi rive pi lwen lekòl epi reysi nan lavi. Epi ekspè di li fasil pou reyalize objektif sa.

Okipe Yo Avèk Liv

Lè pi piti a ap kriye, "Ke li vle papa'l li on ti listwa pou li pou'l ka dòmi!" Opòtinité pou kreye bon lyen ant piti ak papa pote plis benefis ke ou ta panse. Papa yo renmen mete dram nan vwa yo lè y'ap fè lekti sa ap sèlman amize epi ankouraje yo, men, daprè espesyalis Kyle Pruett, ki se otè liv *Fatherneed: Why Father Care Is as Essential as Mother Care for Your Child*, "ranfòse lide kapab se oyn senbòl pou eksprime emosyon ki agreyab (ant papa ak pitiit)."

Apre kote amizman, rechèch montre ke sa menm amelyore Lasante lè papa li pou pitit li. "Nou remake ke lè papa yo depoze aparèy elektronik yo epi chita pou pataje yon istwa ak pitiit yo, batman kè tou de ralanti epi yo vin pi kalm fizikman ak mantalman," se sa Holly Zwerling di, li se prezidan/direktè Fatherhood Task Force of South Florida.

Ou Dwe Tounen Patnè #1 Yo Lè Yo Vle Jwe

Pataje yon liv prefere se youn pami anpil lòt entèraksyon ki ka genyen yon gwo enpak sou pitit yo lè papa yo fè sa. Kòm Pruett di, papa yo gen fason enprevi pa yo pou yo ankouraje pitit yo ki differan ak fason manman yo. Fason enprevi sa yo pote plis amizman pou timoun yo, kèlkeswa laj yo. Konsidere papa ki sòti nan travay epi pou salye pitit li yo li leve yo anlè fè yo vole. Lè yo fè sa konsa pou yo ka rekonekte ak pitiit yo paske yo pat la pou jounen an, timoun lan pa'p fasil bliye aksyon fizik agreyab sa yo.

Men sa pote plis pou timoun yo toujou.

Pandan timoun yo ap devlope ekspè tankou doktè Daniel Paquette, li se pwofesè sikoedikasyon nan University of Montreal kwè, konpòtman papa sa yo se yon fason pou rantré nan mond timoun lan, ki, fè timoun yo pi konsyan epi angaje nan anviwonman yo.

Citing Paquette, Paul Raeburn, ki se otè liv *Do Fathers Matter? What Science is Telling Us About the Parent We've Overlooked*, fè konnen ke "timoun bezwen ankourajman pou pran risk ki se yon bagay ki enpòtan pou estabilite ak sekirite yo." Konpòtman enprevi papa yo "Ede timoun pou yo ka vin brav nan sitiuasyon difisil oswa lè y'ap fè nouvo konesans," se sa Raeburn di. Jwèt enprevi ki menm pafwa kon parèt frajil ke Papa yo ap fè yo kapab fè bon enpak sou timoun yo, li ajoute, sa montre yo kisa pou yo fè lè yo fè fas a nenpòt sitiyasyon enprevi.

Pase Tan Avèk Yo

Dapre yon rapò U.S. Department of Health and Human Services, rechèch kounye a montre ke enpòtans ke bon moman pase ak pitit ou gen enpak kontinyèl.

"Papa yo ta dwe kontinye ak menm jès aktif, fizik sa yo pandan timoun yo ap grandi," se sa rapò a di. "Sa vle di, lè n'ap pale de papa ak pitit k'ap amize, jwèt aktif tankou jwe foutbòl, baskètball, ale nan kan oswa ale nan libreri gen plis valè ke pase tan nan aktivite pasif tankou gade televizyon - pou bon relasyon byennèt, developman sosyal ak sante fizik."

Rezulta rapò di pi devan ke fè aktivite pwodiktif ak pitit ou, tankou travay nan kay la lave vesèl apre soupe oswa netwaye lakou a, ankouraje yon sans responsabilite ki se, nan bò pa li, asosye ak yon pi bon byennèt, akademik, reyisit epi angajman sivik pita nan lavi. Alòs rete enplike epi fè chak minit ou pase ak pitit ou konte!

Beryl Meyer ki ekri tèks sa

Ou gen kesyon sou zafè paran?

Sèvis sa a disponib 24 sou 24

Èske w vle enskri sou entènèt pou w resevwa ti jounal sa a gratis?
Ale sou **thechildrenstrust.org**